

גיליון הורים פרשת בהעלתך

שלום להורים היקרים,
פרשת בהעלותך מרובה בנושאים: הדלקת המנורה במשכן, הכנת הלויים לעבודה, חג פסח במדבר ופסח שני, עמוד הענן במסעות בני ישראל, הצוצרות הכסף, סדר השבטים במסעות, הצטרפות יתרו למסעות, נסיעת ארון הברית, חטא המתאוננים, קברות התאוה, השראת הרוח על זקני ישראל ומעשה מרים הנביאה.

לקראת השבת מצורפים תשעה סיפורים קצרים לשלב בדברי התורה בבית או בכל מקום.
מומלץ לספר את הסיפורים עם המסר מוכן מראש ולהרחיב ולהתאים לצורך של הילדים במשפחה.
שבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

"וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְּחָה מִקִּשָׁה זָהָב עַד יִרְכָּה עַד פְּרֻחָה מִקִּשָׁה הִיא פְּמֻרָא אֲשֶׁר הָרָאָה ה' אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשָׂה אֶת הַמִּנְּחָה" שואל החפץ חיים:

לשם מה היה צורך שכל המנורה תיעשה מקשה אחת? וכי מה זה משנה עם הכן שעומדת עליו המנורה יהיה בחלק נפרד?! משל למה הדבר דומה:

שרברב ונהג מונית לאחר שנפטרו נפגשו בשמים. השרברב נכנס ראשון ובטעות השאיר את הדלת פתוחה, מה שאיפשר לנהג מונית לשמוע את הדיון בעניניו של הרב.

פתח המלאך הממונה: "טוב מי הגיע אלינו?" – בדחילו ורחימו אמר השרברב את שמו ושם אימו.
"ספר נא לבית הדין את סדר יומך בבקשה" – ביקש אחד המלאכים.

"אז ככה... אני קם בבוקר נוטל ידיים, מתלבש ורץ לבית הכנסת. לאחר התפילה אני אוכל ארוחת בוקר והולך לעבודה – חייב פרנסה... לקראת הצהריים אני מתעייף חוזר לבית, אוכל צהריים ועולה לנוח. בשעה 16:00 יוצא לבית המדרש ויושב ללמוד תורה... חוזר לקראת הערב, רץ להתפלל מנחה, שומע שיעור, מתפלל ערבית וחוזר לבית. אוכל ארוחת ערב עם הילדים עוזר במטלות הבית והולך לישון".

נשמעה דפיקה בפטיש, והמלאך הכריז: "גן עדן! – עם אלו שעסקו בתורה כל היום" שומע את זה נהג המונית וכולו קורן מאושר... זה פחות או יותר סדר היום שלו... "מובטח לי גן עדן! אולי לא עם אלה שהיו לומדים כל יום... אבל בטח עם אלו שלמדו חצי יום" – חשב לעצמו...

קרא המלאך הממונה: "הבא בתור בבקשה" – נכנס נהג המונית אמר את שמו ושם אימו.
"ספר נא לבית הדין את סדר יומך בבקשה" – ביקש אחד המלאכים.

"אז ככה... גם אני קם בבוקר, מתלבש, אוכל ארוחת בוקר והולך לעבודה – חייב פרנסה... לקראת הצהריים אני מתעייף חוזר לבית, אוכל צהריים ועולה לנוח. בשעה 16:00 יוצא לעבודה – פרנסה אתם יודעים... חוזר לקראת הערב לבית. אוכל ארוחת ערב עם הילדים עוזר במטלות הבית והולך לישון".

נשמעה דפיקה בפטיש, והמלאך הכריז: "גהינום!"

נרעש נהג המונית וצווח: "אפליה... במה אני שונה ממנו גם הוא הלך לעבודה אכל שלוש ארוחות וישן פעמים ביום?! הסבירו לו המלאכים: "אמת, השאלה היא מה התכלית שלך ומה הייתה התכלית שלו? ברור שבן אדם צריך לאכול ולהתפרנס – אך אם עושה זאת בכדי שיוכל ללמוד תורה גם זמן הפרנסה והאכילה נכלל כלימוד תורה. אך אם לא למדת מאומה לשם מה אכלת?! בשביל מה עבדת?!..."

כן הוא הנמשל:

אומר החפץ חיים "וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְּחָה מִקִּשָׁה זָהָב עַד יִרְכָּה עַד פְּרֻחָה מִקִּשָׁה הִיא פְּמֻרָא אֲשֶׁר הָרָאָה ה' אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשָׂה אֶת הַמִּנְּחָה" דע לך שאפילו הירך המחזיקה את המנורה היא מקשה אחת. כיוון שהמנורה הטהורה רומזת לתורה – תורה אור. גם מה שמחזיק את התורה – הפרנסה המאפשרת את לימוד התורה – גם היא חלק ממנה, גם היא זהב טהור. אם הפרנסה אצלך היא בסיס ללימוד התורה הקדושה – תקבל גם עליה שכר...

סיפור ב' לשולחן שבת

בהעלותך - להגיע לשלמות בקיום המצוות

מהי השלמות בעולם הבא לה זוכה האדם בקיום כל המצוות העומדות לפניו בעולם הזה ומהו ההפסד שנוחל אדם המפסיד ולו מצווה אחת נוכל ללמוד בפרשתנו מאהרון הכהן ומהאנשים שהיו טמאים לנפש אדם... בפרשתנו שני מקרים תמוהים לכאורה:

1. מבאר רש"י: "למה נסמכה פרשת המגורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות".
2. לאחר שכל בני ישראל חגגו את הפסח במועדו (במדבר ט ו-ז): "וַיְהִי אֲנָשִׁים, אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, וְלֹא-יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת-הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא; וַיִּקְרְבוּ לְפָנָי מִזֶּשֶׁה וְלִפְנֵי אֶהֱרֹן בַּיּוֹם הַהוּא. וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו 'אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם; לָמָּה נִגְרַע, לְבַלְתִּי הַקָּרִיב אֶת-קָרְבַּן ה' בְּמַעַדוֹ, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?'!" האנשים האלה פנו למשה ואהרן - בבקשה לקיים את מצוות הפסח! תמצאו לנו 'היתר' שיאפשר לנו לקיים את המצווה!".

ונשאלת השאלה :

מה היה חשוב לאהרון להקריב קורבן? ומה ראו אלו לבקש לקיים פסח בשעה שהיו פטורים ממנו?
התשובה לכך פשוטה מאד:

הם הבינו את שהשלמות בעולם הבא מורכבת מהמצוות שמקיימים בעולם הזה ולא רצו להפסיד אף אחת מהן...

לא פעם אנו "מדלגים" על מצוות בתקווה שיהיה זמן לעשותם בהמשך או להחליפן באחרות... מלמדים אותנו אהרון הכהן והאנשים שלא יכלו לעשות הפסח את חשיבותן של מצוות, כמה יקרה כל מצווה ואיזה נזק יכולה לגרום בעולם לכשהיא נפסדת... כדי להבין את חשיבות כל מצווה וההפסד שיש בה נביא מעשה שהיה עם ה"חפץ חיים":

כשרצה ה"חפץ חיים" להיכנס להיכל הישיבה, מצא בחורים שעמדו לדבר וביקשם להיכנס. הבחורים התחננו לרב וביקשו עוד שתי דקות בלבד. אמר להם הרב אמשול לכם משל למה הדבר דומה:

לאחד שבנה מרפסת והזמין משאית בטון לשעות אחר הצהריים. משהגיע נהג המשאית הבחין כי חסרים 2 ברזלים 'לתפסנות' על מנת שהציקה תכונן כדבעי .

משראה בעל הבית שאין בנמצא ברזלים שם פעמיו אל עבר מסילת הברזל הקרובה, הוציא מפתח שוודי מכיסו ופירק 2 פסים ממסילת הרכבת .

כשהברזלים על גבו הבחינה בו ניידת משטרה. תפס אותו שוטר ובא לרשום לו דו"ח. לפתע קם הלה ואמר לשוטר: "מה קרה? יש מליוני קילומטרים של מסילה זה הבעיה 2 מטר?!...!"

אמר החפץ חיים לתלמידים:

אותו אחד לא השכיל להבין מה יכולים לעולל חיסרון של 2 פסים מהמסילה כשם שאינכם מבינים מהו החיסרון בעולם הבא של 2 דקות מלימוד התורה....

נושאי ארונו של יוסף (לאחת הדעות) רצו עולם הבא שלם ללא חוסרים, הגם שהיו פטורים לא ויתרו וה' נתן להם את האפשרות לכך. זוהי אותה תחושה שהרגיש אהרון כשראה שאיננו מקריב קורבן....

סיפור ג' לשולחן שבת

"ממי כדאי לקבל עצה..."

בפרשת השבוע מציינת התורה בקשר לגיל הפרישה בעבודת המשכן: "ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד" מבאר רש"י: אבל חוזר הוא לנעילת השערים .

ובמשנה במסכת אבות כתוב: "בן חמישים לעצה"

מביא רבי עובדיה מברטנורא ראייה מפרשת השבוע : שנאמר בלויים: "ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד ושרת את אחיו וגו'" ומהו השירות? שיתן להם עצה.

ונשאלת השאלה :

באיזו עצה מדובר כאן?

בעל חידושי הרי"ם מביא משל למה הדבר דומה:

מעשה באדם שתעה ביער ובמשך כמה ימים לא ידע איך לצאת ממנו. לפתע ראה זקן אחד הולך לקראתו ושמח שמחה גדולה .

אמר בלבו: ממנו אוכל בוודאי לדעת את הדרך הנכונה לצאת מן היער .

שאל אותו: היכן הדרך לצאת מן היער ?

ענה לו הישיש: גם אני כמוך - אינני יודע, כבר שבעים שנה אני תועה כאן, רק דבר אחד אני יכול לומר לך בוודאות: בדרך שהלכתי

אני - אתה אל תלך, שבדרך זו טועים. אבל את הדרך הנכונה שיש לך ללכת - את זה עליך למצוא בעצמך...

את העצה הזו אומר החידושי הרי"ם, יכול בן חמישים לתת - "לשמור משמרת" לעמוד על המשמר "לנעילת שערים", איזה שער לנעול כדי שלא להיכנס שם.

כמה הקשבה וקבלת עול נדרשת מאיתנו בקבלת עצה מחכם.

מסופר שסוחר אחד הגיע אל הרב כדי לבקש את עצתו ואת ברכתו. אחרי שהקשיב לדאגותיו של איש העסקים ונתן לו את עצתו בענייני מסחרו.

שאל אותו הרב: "מה עם ילדך?"

"מעולה", השיב האב הגאה. "הם מקבלים ציונים גבוהים בבית הספר - ממש מצליחנים! אין ספק שהם יתקבלו לאוניברסיטאות הטובות ביותר במדינה..."

"ומה בקשר לחינוך היהודי שלהם? מדוע שלא תשלח אותם ללמוד בישיבה? וכך יהפכו הם ליהודים שומרי מצוות בד בבד עם ידיעותיהם?"

"כבוד הרב... זה עולם אחר כאן, בחו"ל. השכונה שאני חי בה... החברים שלהם... זה פשוט לא מתאים... אתה מבין?"
"התורה נצחית בכל המקומות ובכל הזמנים!", התעקש הרב. "אמריקה לא שונה כלל בעניין זה. אתה יכול וחיובי לתת לילדיך חינוך יהודי!"

איש העסקים המשיך להתווכח ועמד על שלו. הרב לא הירפה ממנו ולמרות כל תחנוניו הסוחר נשאר בסירובו.
"אני לא מבין", אמר לבסוף הרב. "לא אני ולא אבא שלי עסקנו מעולם במסחר."

אך בכל זאת הגעת לכאן מרחוק לבקש את עצתי על ההחלטות העסקיות החשובות לך ביותר. ומצד שני, ביחס לחינוך הילדים - שזהו התחום לו הקדשנו את כל חיינו אני ואבותיי - אתה לא מוכן לקבל את עצתי?...!
כמה פתיחות וקבלה נדרשת בקבלת עצה...

סיפור ד' לשולחן שבת

ראינו בפרשה את המתאוננים שחיפשו להסית את עם ישראל מהקב"ה. כך היצר הרע מנסה להסית את היהודי מעבודת ה' בכל מיני דרכים:

מעשה בשני מלכים, ששנים רבות היתה נטושה מלחמה ביניהם, ומעולם לא הגיעה לכלל הכרעה, פעם היה זה מנצח ופעם זה, וחוזר חלילה. הפכו והפכו בדבר, והגיעו לכלל דעה, כי באופן מלחמה זה, לא יסתיים הדבר לעולם. נכנסו יועציהם של שני המלכים וטיכסו עצה כדת מה לעשות, ונמנו וגמרו להציע לשני המלכים, כי יש לקבוע זמן מסויים ומועד מוגבל לקרב. וזה, אשר יעלה בידו לנצח עד תום המועד הקבוע, הוא יהיה המנצח במלחמה. הסכימו שני המלכים להצעה זו והחליטו, כי המלחמה תמשך ארבעה ימים, ואשר ינצח ביום הרביעי, הוא יחשב כמנצח. ביום הראשון ניצח המלך האחד, ביום השני אזרו חיל צבאותיו של המלך השני, ואילו ביום השלישי חזרו וגברו חילות המלך שניצח ביום הראשון. בערוב היום נתכנסו שרי הצבא של המלך, שניצח באותו יום, לטכס עצה מה לעשות כדי לנצח גם ביום המחרת. פתח אחד משרי הצבא ואמר: "חברי ורעי! מחר הוא היום, בו יחרץ גורל המלחמה, אם לא ננצח מחר, הרי לשווא היו כל מאמצינו וכל נצחונותינו בקרב עד היום, וכל קורבנותינו קורבנות שווא היו. הנה אתמול ניצח אויבנו, ומי לידינו יתקע, שלא יעלה בידו לנצח גם מחר? לפיכך אני מציע, כי נשתדל למצוא דרכים נוספות להילחם בו, גם מחוץ לשדה הקרב, כדי למנוע ממנו נצחון ויהי מה. והנה זאת עצתי לכם: המרגלים, ששלחתי למחנה האויב, באו והגידו כי גילו את המקום, שם שמורים אוצרות הנשק של אויבנו. עכשיו יודעים אנו, היכן מחזיק האויב את כל כלי הנשק שלו, את המגינים, את אבני הבליסטראות ואת האפסניה של חילותיו. והעיקר - גונב גונב אלינו, כי אוצרות אלה שמירתם אינה מעולה, ומספר החיילים המופקד עליהם הוא מועט. עתה בואו ונשלח חרש כמה אנשי צבא שלנו, גיבורי חיל ואמיצי לב. אנשי, שריגלו את מחנה האויב, ילכו עימם להראות להם את הדרך, וכך יתנפלו חיילנו על אוצרות הנשק ויוציאו כל אשר בהם בלי השאיר לאויבנו כלי זין להילחם בהם. והיה אם יצליח חפצינו בידנו, וידענו כי לנו הנצחון. "ישרה עצה זו בעיני שרי המלך, וכן עשו. חבורה של אנשי צבא אמיצי לב נשלחה בלילה אל מחנה האויב, והם עשו ככל שהוטל עליהם. כל מה שנמצא בבתי האוצר נלקח, וכל דבר, אשר לא יכלו לקחתו עימם - השמד השמידוהו, לבלתי יוכל להיות לעזר לאויב. אחרי כלותם לעשות מלאכתם, מיהרו וחזרו אל המחנה. למחרת בבוקר הריעו המריעים בחצוצרות לאות, כי הקרב האחרון והמכריע הנה הגיע זמנו להתחיל. בחילותיהם של שני המלכים רבה היתה התכונה, כי אלה כאלה גמרו אומר לנצח בקרב ביום ההוא. אולם, כאשר באו הלוחמים של אותו מלך לבתי הנשק לקחת את כלי זינם, ראו והנה הם ריקים מכל. בראותם כן, לא קמה בהם עוד רוח להילחם והם נכנעו מיד. והנמשל - כל ימי היותו עלי אדמות עומד האדם בקשרי מלחמה עם היצר, העושה כל מיני תחבולות כדי שלא לתת ליהודי ללמוד תורה, לקיים מצוותיה, לעשות מעשים טובים ולעבוד לפניו יתברך בכל לבבו. קשה וארוכה היא המלחמה, ולא תמיד ידו של היצר הרע היא על העליונה. לעיתים גובר היהודי והוא מצליח להיחלץ מידי היצר הרע, וזוכה להזדכך, להיטהר ולהתקרב אליו יתברך. אך לעיתים יקרה שהיצר, רחמנא ליצלן, הוא המנצח, ואז הולך היהודי ומתרחק, חס וחלילה, ממקור מים חיים. רואה היצר הרע שאין קץ לדבר, שבדרך זו אין מובטח לו אף פעם ניצחון מוחלט, נוקט הוא אז תחבולת עורמה, הוא מפריע לאיש הישראלי ומונע ממנו ללמוד תורה. נמצא שהוא נוטל ממנו את כלי זינו העיקרי, את המגן הסוכך עליו ושומר עליו בקרב! נרבה בלימוד התורה הקדושה, ונזכה לרוב טובה וברכה (משלי החפץ חיים)

סיפור ה' לשולחן שבת

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם"

מעשה ברבינו משולם שהיה רופאו של המלך, שאלו המלך פעם: נראה שאבותיך היו כפויי טובה ולא מצא חן בעיניהם הטובה אשר נתן להם הקב"ה. שהרי היה להם מן שהוריד להם הקב"ה מן השמים שהיה בו טעם מעדני מלכים כידוע לכל העולם, אם כן למה התלוננו וביקשו קישואים ושומים שהם מאכלי הפחותים? ענה רבי משולם: אדוני המלך, למחר אשיב לך תשובה. הלך רבי משולם אצל השר שהיה ממונה על מאכלי המלך ואמר לו: יודע אני שהמלך רגיל לאכול אחרי סעודתו שום קטן. מעכשיו אל תוסיף לתת לו עוד שום, כי אני רופאו ויודע שהדבר מזיק לו, וכן עשה אותו שר ולמחרתו לא הביא לשולחן שומים. כשראה המלך לאחר סעודתו שלא הביאו לפניו שומים כפי הרגלו, כעס ואמר: מדוע לא הבאתם לי שום? השיב לו השר שזה נעשה בפקודת רופא המלך. שאל המלך את רבי משולם: למה פקדת על השר שלא להביא שום? ענה רבי משולם ואמר: ישמעו אנך מה שפיך מדבר, שהרי פעם אחת לא הביאו לך שום ומיד כעסת, ואילו בני ישראל היו רגילים לאכול במצרים מאכלים אלה זמן מרובה כל כך, והנה היו במדבר ארבעים שנה והיו אוכלים רק מן בלי לטעום שום קטן, ולכן התלוננו. אמר לו המלך יפה דיברת, דברך אמת ותורתכם אמת (ילקוט מעם לוועז)

סיפור ו' לשולחן שבת

"אספה לי שבעים איש"

בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל, אמר משה לבצלאל, דבר זה אמר לי הקדוש ברוך הוא אספה לי שבעים איש, ואיני יודע האין אחלק אותם, אחלק אותם ששה מכל שבט ושבט נמצאו יתרים שנים, חמשה מכל שבט ושבט נמצאו חסרים עשרה, ששה משבט אחד וחמשה משבט אחר הריני מטיל מהומה של קנאה בין השבטים. אמר לו בצלאל למשה, משה רבנו, טול שבעים ושנים פתקים וכתוב על שבעים זקן ושנים חלק, ותנם בתוך קלפי. הלך משה ועשה כן ואמר להם לשבעים ושנים זקנים ששה מכל שבט, בואו כולכם וטלו כל אחד פתק מתוך הקלפי, כל מי שעלה לו פתק וכתוב עליו זקן, היה אומר לו משה כבר קידשך המקום, ומי שעלה בידו פתק חלק, משה אומר לו, מן השמים הוא מה אני יכול לעשות לך שלא חפץ בך המקום (ספרי במדבר צ"ה)

סיפור ז' לשולחן שבת

ענין ירידת המן בכל יום

על כך מביאים חז"ל משל: משל לבן מלך שנסע למרחקים מצויד בממון רב שקיבל מאביו המלך. לאחר כשנה הכסף אזל, והוא החליט לשוב לביתו, ולפני שיצא לדרך חזרה הביתה, שלח "מברק" לאביו שהוא בדרך הביתה. כאשר הגיע, ערכו לו קבלת פנים מפוארת בארמון המלוכה כראוי לבן מלך. הוא שב ונכנס לביתו והשתעשע עם אביו בשמחה רבה. חלפו שבעה ימים, הבן הודיע כי בדעתו לשוב מחר למקומו. אביו הבין את המשמעות ושאל "האם אתה זקוק לכסף?" "כן", השיב הבן. המלך הוציא מהארון פנקס צ'קים וחתם על המחאה ומסר אותו לבנו. בן המלך הביט בצ'ק, וכאילו חשכו עיניו, הוא הסתכל על אביו בתדהמה ובאדיבות ראויה הושיט לאביו בחזרה את הצ'ק. שאל אותו אביו – מה קרה?, האם החתימה לא נכונה, אולי התאריך לא טוב בעיניך? ענהו הבן: הכל טוב, התאריך והחותמת. אלא מה? הסכום שרשמת, הוא סכום פעוט מאד, ויספיק לי בקושי רק לשבוע ימים, לכן אני מחזיר אותו, כי אין לי מה לעשות שם במרחק בסכום כזה. כן ילדי יקירי, השיב המלך: בדיוק זה מה שאני רוצה, כי לא תפליג לך למרחקים ותעזוב אותי עם הגעגועים אליך, תישאר כאן קרוב אלי ותבוא לבקר מידי יום. כך הענין גם בירידת המן, הקדוש ברוך הוא רצה שבני ישראל ישאו את עיניהם לשמיים דבר יום ביומו, לכן לא נתן את כל ה"מן" בפעם אחת, אלא מידי יום, בכדי שבכל יום יצטרכו לבטוח מחדש בהקב"ה.

סיפור ה' לשולחן שבת

מהי הסיבה שלכל אחד ניתן המן כפי מדרגתו. ככל שהוא נעלה יותר כך אין הוא צריך להתאמץ כלל וכלל.

"שְׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ... וְעָשׂוּ אֹתוֹ עֲגוֹת וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לֶשֶׁד הַשָּׁמֶן"

הגמרא במסכת יומא דף עה. מבארת:

כתיב (במדבר יא, ט): "וברדת הטל על המחנה לילה" [ירד המן עליו] וכתיב (שמות טז, ד): "ויצא העם ולקטו" וכתיב (במדבר יא,

ח): "שטו העם ולקטו" הא כיצד? צדיקים - ירד על פתח בתיהם. בינונים - יצאו ולקטו. רשעים - שטו ולקטו.

כתיב לחם וכתיב עוגות וכתיב וטחנו הא כיצד?

צדיקים - לחם. בינונים - עוגות. רשעים - טחנו בריחים.

רואים שלכל אחד ניתן המן כפי מדרגתו. ככל שהוא נעלה יותר כך אין הוא צריך להתאמץ כלל וכלל.

את הסיבה לכך מבאר הזוהר שכל הסיבה לטרחה של הרשעים היא בשל אי אמונתם בקב"ה – כל מי שחשב שאולי הקב"ה לא יזמן לו את האוכל למחר בפתח ביתו, נאלץ לצאת ולחפש אותו. אלו שהיה ברור להם שמחר יהיה המן בפתח הבית – זכו וקיבלו על מפתח הדלת.

כדי להבין את השגחת ה' ואיך הוא מזמן מזון לכל בריותיו נביא סיפור:

בערב שבת קרא האדמו"ר רבי מנחם מנדל מפרימשלן זצ"ל לכמה מחסידיו שילוו אותו אל המטבח.

בדרך הוא שאל אותם:

"אימרו לי... חשבתם פעם איך משיג הדג את מזונו?! הלא לכל בעל חיים יש לסתות ושיניים או ציפורניים חדות לנעוץ בטרפו, אך לדג אין את כל אלו – הוא ניזון מדגיגים קטנים".

התלמידים לא הבינו מה הרב רוצה מהם... והוא המשיך:

"חישבו לרגע... הבעיה הגדולה של הדג היא, שאם יבלע הדג את הדגיגים הקטנים תוך כדי מרדף אחריהם יתקעו הסנפירים שלהם בלועו והוא יחנק למוות!"

בינתיים הם הגיעו למטבח, על השולחן היה מונח דג גדול שהטבחית בדיוק חתכה את בטנו. הרב ניגש אל הדג פתח את בטנו והראה לתלמידיו.

"ראו זה פלא כל הדגיגים הקטנים שבלע הדג לפני מותו ראשם מופנה לכיוון הזנב"...

מסקנה אחת היא:

הדג פותח את לועו והדגיגים נכנסים לתוך פיו... ה' מזמן לו את פרנסתו היישר לתוך פיו.

כן הוא בדור המדבר – מי שהאמין קיבל את המן עד למפתן הדלת כלחם מוכן ללא צורך לצאת לשדה וללקוט וללא צורך לדוכו במדוכה ולאפותו...

כמה לקח לגביי הפרנסה שלנו, אילו רק נאמין באמת הרי שלא נצטרך לעבוד כל כך קשה...

סיפור ט' לשולחן שבת

"ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה"

סיפור המבהיר שכל אחד צריך להכיר את מקומו ויש להיזהר מלהטיל חס ושלום דופי בגדולי ישראל והעושים כן עליהם להכיר את מקומם, לנהוג בענווה ולא לבקר ולהטיל מום ודופי על גדולים וטובים מהם...

מרים הנביאה מדברת לשון הרע עם אהרון הכהן אודות אישתו של משה רבנו והקב"ה כעס על כך.

ומבאר ה'אמרי ברוך' בדרך משל:

מלך היה מעוניין שיציירו את היכלו בציורים יפים. למטרה זו הוא הזמין ציירים שיקשטו את ארמונו כראוי לארמון המלך. לאחר שהסתיימה עבודת הקישוט והציור באו למקום טובי הציירים ובאו גם אנשים רבים מבני המדינה כדי לראות את הציורים היפים. בין הבאים היה גם כפרי אחד, איש פשוט מאוד. היה שם ציור של צייר שהפליא לצייר שבולת בתוך שדה של חיטים ועל גבי הסיבולת עומדת ציפור.

אמר האיכר לצייר: "הנך מצייר באופן לא נכון, שהרי הסיבולת בשדה נעה כמעט תמיד ברוח וכיצד ייתכן שציפור תעמוד עליה?!"

הצייר צייר גם איכרים הולכים אחרי מחרשה. גם כאן מצא האיכר חיסרון גדול, משום שבדרך כלל האיכרים הולכים בעת העבודה אחרי המחרשה מצד ימין, והצייר צייר את האנשים מצד שמאל.

התבייש הצייר מהערותיו של האיכר, כי הוא ראה שהצדק עמו. לאחר מכן התבונן האיכר בציור של נער המשרת בחדר הפנימי של המלך, וגם כאן מצא האיכר דופי בציורו.

אולם הפעם התרגז הצייר וצעק על האיכר ואמר: כאשר הערת מה שהערת על ציורי הקודמים, קיבלתי את דבריך ברצון, משום שידעתי כי הנך מבין בדברים אלו הקשורים לשדות ולעבודת השדה, שהרי זהו עיסוקך... אולם מה לך ולחדרי המלך, כלום ראית

פעם חדר של מלך עד שהנך מחווה דעה גם על עניינים אלו?!"

הנמשל ברור מאליו:

יש אנשים המטילים דופי בשלומי אמוני ישראל למרות שלאנשים אלו עצמם אין כל השגה בגדלותם של שלומי אמוני ישראל. צריך להסביר להם שאין מקומם כאן. מעשיהם של גדולי התורה נעלים הם מאד. ואם כן, מה יודעים אותם אנשים פשוטים על הנעשה

אצל המלך פנימה, כיצד הם יכולים לחוות דעה על דברים שאין להם בהם כל מושג?!"

עליהם להכיר את מקומם, לנהוג בענווה ולא לבקר ולהטיל מום ודופי על גדולים וטובים מהם... (אתר dvar-tora)

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

הדלקת המנורה במשכן (ח, א"ד)

הפרשה נפתחת בציויי על הדלקת הנרות במנורת הזהב במשכן.

1. כמה נרות היו במנורה? (ח,ב) שבע
2. למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? (רש"י ח,ב) למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו, כשלא היה עמדם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות: כתוב בפס' "בהעלתך את הנרות" למה נאמר על הדלקת הנרות לשון "עלייה" ("בהעלותך"? (רש"י ח,ב) על שם שהלהב עולה כתיב בהדלקתן לשון עלייה, שצריך להדליק עד שתהא השלהבת עולה מאליה. ועוד דרשו רבותינו מכאן, שמעלה היתה (ב) לפני המנורה שעליה (ג) הכהן עומד ומיטיב:
4. כתוב בפס' "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" מה הפירוש "אל מול פני המנורה"? (רש"י ח,ב) אל מול נר האמצעי, שאינו בקנים אלא בגוף של מנורה:
5. איך היו מסודורת "שבעת הנרות", ולמה כולם היו פונים לנר האמצעי? (רש"י ח,ב) ששה שעל ששת הקנים, שלשת המזרחיים פונים למול האמצעי הפתילות שבהן, (ד) וכן שלשה המערביים ראשי הפתילות למול האמצעי, ולמה, כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך:
6. חז"ל לימדו אותנו שששת הנרות האירו לכיוון הנר האמצעי שנאמר "אל מול פני המנורה יאירו". המנורה נעשתה מיקשה אחת. כלומר ביציקה אחת ללא חיבורים ואת גוף המנורה סיתתו. השלימו: "וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה _____ עד _____ עד _____ מְקֻשָּׁה הוּא" (ח,ד) וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה מְקֻשָּׁה וְזָבַע עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מְקֻשָּׁה הוּא למה נכתב "ויעש כן אהרן" הרי גם אם לא היה נאמר היינו יודעים שאהרן עשה כפי שצוהו? (רש"י ח,ג) להגיד שבחו של (ה) אהרן שלא שנה (ספרי ט):
8. כתוב בפס' "וזה מעשה המנורה מקשה זהב" וכו', מה לומדים מהמילה "וזה" בפס' (רש"י ח,ד) שהראהו הקב"ה (ו) באצבע לפי שנתקשה בה, לכך נאמר וזה (ספרי טא):

הכנת הלויים לעבודה (ח, ה"ו)

1. כתוב בפס' לגבי משה "קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אותם" מה הפירוש שמשו צריך "לקחת" את הלויים מתוך בני ישראל? (רש"י ח,ו) קחם בדברים, אשריכם (ג) שתזכו להיות שמשים למקום
2. לפני תחילת עבודת הלויים במשכן, הקב"ה מצווה את הלויים להתכונן בגופם. מה ההכנות הנדרשות? השלימו: מי חָטְאָת _____? על כל בְּשָׂרָם _____ בגְּדֵיהֶם וְהִטְהָרוּ (ח,ז) הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חָטְאָת וְהִטְהָרוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם וְכַבְּסוּ בְּגָדֵיהֶם וְהִטְהָרוּ
3. מה צריכים לעשות בני ישראל כדי שהלויים יוכלו לעבוד במקומם? (ח,י) לסמוך את ידיהם על הלויים
4. מה צריך לעשות אהרן לכל אחד מהלויים? (ח,יא) להניף אותם באוויר
5. נאמר על הלויים "נתנים נתנים המה לי", למה נכפל "נתנים" "נתנים"? (רש"י ח,טז) נתונים למשא נתונים לשיד
6. למה נכתב כעניין אחד הפס' "כי לי כל בכור בבני ישראל...ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי אותם לי" והפס' "ואקח את הלויים תחת כל בכור"? (רש"י ח,יז) שלי היו הבכורות בקו הדין, (א) שהגנתי עליהם בין בכורי מצרים ולקחתי אותם לי עד שטעו בעגל, ועכשיו ואקח את הלויים
7. כתוב בפס' "ויעש משה ואהרן וכל עדת בני ישראל ללויים ככל אשר צוה ה' וכו', מה עשה משה מה עשה אהרן ומה עשו בני ישראל ללויים? (רש"י ח,כ) משה העמידן, ואהרן הניפם, וישראל (ד) סמכו את ידיהם:
8. כתוב בפס' על הלויים "מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבוא לצבא צבא" וכו', אמנם בפס' אחר כתוב "מבן שלשים שנה" ולא מבן חמש ועשרים. איך הדבר מסתדר? ומה לומדים מכך? (רש"י ח,כד) ובמקום אחר אומר מבן שלשים שנה (במדבר ד, ג), הא כיצד, מבן כ"ה בא ללמוד הלכות עבודה, ולומד חמש שנים וכן שלשים עובד, מכאן לתלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו בחמש שנים (ו) ששוב אינו רואה (חולין כד.):
9. כתוב בפס' "ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד" אך נכתב מיד בסמוך "ושרת את אחיו באהל מועד" אם כן מה הפירוש "ולא יעבוד עוד"? (רש"י ח,כה) עבודת משא בכתף, (ז) אבל חוזר הוא לנעילת שערים לשיד ולטעון עגלות, וזהו ושרת את אחיו עם אחוהי כתרגומו
10. מה עושה הלוי מגיל חמשים ומעלה? (רש"י ח,כו) חוזר הוא לנעילת שערים לשיד ולטעון עגלות, וזהו ושרת את אחיו עם אחוהי ולשמור משמרת. לחנות סביב לאהל, ולהקים ולהוריד בשעת המסעות
11. מה הפירוש בפס' "לשמור משמרת"? (רש"י ח,כו) לחנות סביב לאהל, ולהקים ולהוריד בשעת המסעות:

חג פסח במדבר ופסח שני (ט, א"ד)

1. המשכן הוקם בא' ניסן בשנה השנית ליציאה ממצרים. שבועים לאחר מכן חולפת שנה מיציאת מצרים (יד"טו' בניסן). מה המצווה הקב"ה את ישראל לעשות? (ט,ב) לעשות הפסח (הקרבת קורבן פסח)
2. כתוב בפס' לגבי קרבן פסח "ככל חקתיו וככל משפטיו תעשו אותו", מהם "חוקות" הפסח ומהם "משפטי" הפסח? (רש"י ט,ג) ככל חקתיו. אלו מצות שבגופו, שהן, תמים, זכר, בן שנה: וככל משפטיו. אלו מצות שעל גופו (כ) ממקום אחר, כגון שבעת ימים למצה, ולביעור חמץ, (ס"א) מצות שבגופו, שהן תמים זכר בן שנה. שעל גופו, צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו. שחוץ לגופו, מצה וביעור חמץ):
3. התורה מספרת על יהודים שרצו לקיים את הפסח אך לא יכלו לקיימו במועדו. מדוע? (ט,ו) היו טמאים לנפש

4. בעקבות שאלת האנשים הטמאים "למה נגרע" כלומר נימנע מלעשות הפסח, משה אומר "עמדו ואשמעה מה יצוה ה'". מה היה קורה אם לא היו באים לשאול את משה, האם פרשה זו היתה נאמרת? (סוף דברי רש"י ט,ז) אמר להם אין קדשים קרבים בטומאה, אמרו לו יזרק הדם (מ) עלינו ככהנים טהורים ויאכל הבשר לטמאים (ס"א לטהורים כ"ג רא"ם), אמר להם עמדו ואשמעה, כתלמיד המובטח לשמוע מפי רבו, אשרי ילוד אשה שכך מובטח, שכל זמן שהיה רוצה היה מדבר עם השכינה. וראויה היתה פרשה זו (ג) להאמר על ידי משה כשאר כל התורה כולה, אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהן, שמגלגלין זכות על ידי זכאי (שם):
 5. הקב"ה נותן הזדמנות נוספת "פסח שני" להקריב. מי יוכל לעשות פסח שני? (ט,י) טמאים לנפש ואנשים בדרך רחוקה
 6. מתי יהיה "פסח שני" (ט,יא) יד אייר
 7. מה יהיה עונשו של אדם שאין לו סיבה ולא הקריב קורבן פסח? (ט,יג) עונש כרת
- בכל התורה כולה ישנן רק שתי מצוות עשה שיהודי שלא עושה אותם נענש והם (1) הקרבת קורבן פסח (2) הימנעות מקיום ברית מילה .

עמוד הענן במסעות בני ישראל (ט, טו-כג)

1. עמוד הענן ועמוד האש היו מעל המשכן לאחר הקמתו . עמוד הענן שכן במהלך היום ועמוד האש במהלך הלילה . התורה עוברת לתאר את האופן שבו היו מתחילים מסעות בני ישראל. כיצד ידעו בני ישראל מתי צריך לצאת לדרך ומתי לחנות? (טו, טז) עפ"י עמוד הענן . אם היה עולה מעל האוהל ידעו שצריך לצאת לדרך ובמקום שבו נעצר ידעו ששם צריך לחנות
2. כתוב בפס' "על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו" איך היתה מתבצעת הנסיעה? (רש"י ט"ח) שנינו במלאכת המשכן, כיון שהיו ישראל נוסעים, היה עמוד הענן מתקפל ונמשך על גבי בני יהודה כמין קורה, תקעו והריעו ותקעו, ולא היה מהלך עד שמשה אומר קומה ה', ונסע דגל מחנה יהודה. זו (ר) בספרי (פד):
3. איך היתה מתבצעת החנייה? (רש"י ט"ח) כיון שהיו ישראל חונים, עמוד הענן מתמר ועולה ונמשך על גבי בני יהודה כמין סוכה, ולא היה נפרש עד שמשה אומר שובה ה' רבבות אלפי ישראל, הוי אומר על פי ה' וביד משה
4. מה הפירוש "ימים מספר" בפס' (רש"י ט"ב) ימים מועטים
5. כתוב בפס' "או יומים או חודש או ימים בהאריך הענן על המשכן", מה הפירוש "או ימים"? (רש"י ט"ב) שנה, כמו ימים (ש) תהיה גאולתו (ויקרא כה, כט):

חצוצרות הכסף (י, א"י)

1. כתוב על החצוצרות "והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות" מה הפירוש "למקרא העדה"? (רש"י י, ב) כשתרצה לדבר עם הסנהדרין ושאר העם, ותקראם לאסוף אליך, תקראם על ידי חצוצרות
2. כנגד מי היו "שתי החצוצרות" (בעל הטורים י, ב) כנגד אברהם ויעקב שעשו מלחמה באומות ונצחו
3. כתוב בפס' "ותקעו בהן ונועדו אליך כל העדה" בכמה חצוצרות תקעו לסימן למקרא העדה? (רש"י י, ג) בשתיהן, והוא סימן למקרא העדה, שנאמר ונועדו אליך כל העדה אל פתח אהל מועד
4. כתוב בפס' "ואם באחת יתקעו ונועדו אליך הנשיאים" לאן הנשיאים "נועדים" (צריכים להגיע)? (רש"י י, ד) הוא סימן למקרא הנשיאים, שנאמר ונועדו אליך הנשיאים, ואף הן יעידתן (א) אל פתח אהל מועד, ומגזרה שוה (ב) הוא בא בספרי (עג):
5. כתוב בפס' "ותקעתם תרועה ונסעו... ותקעתם תרועה שנית" מהו סדר התקיעה לסימן מסע המחנות? (רש"י י, ה) סימן מסע המחנות תקיעה תרועה ותקיעה, (ג) כך הוא נדרש בספרי (עג) מן המקראות היתרים (ר"ה לד):
6. מי היה תוקע בחצוצרות? (ח) הכהנים בלבד
7. מדוע צריך להריע בחצוצרות כאשר "תבא מלחמה בְּאַרְצְכֶם על הַצֵּד הַצֵּדָר אֶתְכֶם" ? (י, טו) כדי להיזכר לפני הקב"ה שיושיע אותנו מאויבנו
8. כתוב בפס' "וביום שמחתכם... ותקעתם בחצוצרות... והיו לכם לזכרון... אני ה' אלוהיכם" מה למדים מהפס' זה על תקיעות ראש השנה? (רש"י י, י) מכאן למדנו מלכיות עם זכרונות ושופרות, שנאמר ותקעתם, הרי שופרות, לזכרון הרי זכרונות, (ז) אני ה' אלהיכם, זו מלכיות וכו':

סדר השבטים במסעות (י, יא-כח)

1. לאחר כל ההכנות למסעות, עם ישראל מוכן לדרך. כתוב בפס' "ויהי בשנה השנית בחדש השני ... ויסעו בני ישראל למסעיהם ממדבר סיני" כמה זמן היו בני ישראל "בחורב" (שהוא סיני)? (רש"י י, יא) נמצאת אתה אומר שנים עשר חדש חסר י' ימים עשו בחורב, שהרי בראש חדש סיון חנו שם (ח) ולא נסעו עד עשרים באייר לשנה הבאה
2. מה היה היעד הראשון של בני ישראל? (י"ב) מדבר פארן
3. סדרו את השבטים עפ"י סדר נסיעתם (י, יד-כח)

יהודה	יששכר	זבולון	בני גרשון	ראובן	שמעון	גד	בני קהת	אפרים	מנשה	בנימין	דן	אשר	נפתלי
			בני מררי										

4. כתוב בפס' "והורד המשכן ונסעו בני גרשון ובני מררי נשאי המשכן" איך התבצעה נסיעה זו בדיוק? (רש"י י"ז) כיון שנסעו דגל יהודה, נכנסו אהרן ובניו ופרקו את הפרכת וכסו בה את הארון, שנאמר ובה אהרן ובניו בנסוע המחנה (במדבר ד, ה), ובני גרשון ובני מררי פורקין המשכן ושוענין אותו בעגלות, והארון וכלי הקדש של משא בני קהת עומדים מכוסין ונתונים על המוטות עד שנסעו דגל מחנה ראובן, ואחר כך נסעו הקהתים
5. כתוב בפס' "ונסעו הקהתים נשאי המקדש והקימו את המשכן עד באם" מה הפירוש "והקימו את המשכן עד באם"? (רש"י י"בא) בני גרשון ובני מררי (כ) שהיו קודמים להם מסע שני דגלים, (ל) היו מקימין את המשכן כשהיה הענן שוכן, וסימן החנייה נראה בדגל מחנה יהודה והם חונים, ועדיין בני קהת באים מאחריהם עם שני דגלים האחרונים, היו בני גרשון ובני מררי מקימין את המקדש, וכשבאים בני קהת מוצאים אותו על מכונו ומכניסין בו הארון והשלחן והמנורה והמזבחות. וזהו משמעות המקרא, והקימו מקימי המשכן אותו עד טרם בואם של בני קהת
6. כתוב בפס' "ונסעו דגל מחנה בני דן מאסף לכל המחנות" למה דווקא דן הוא המאסף לכל המחנות? (רש"י י"בא) תלמוד ירושלמי. לפי שהיה שבטו של דן מרובה באוכלוסין היה נוסע באחרונה, וכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזירו לו.

הצטרפות יתרו למסעות (י, כטל"ב)

1. משה רבינו מבשר ליתרו חותנו (אביה של ציפורה אשת משה) להצטרף למסעות בני ישראל לאחר שהיה איתם שנה שלמה במדבר סיני. מה משיב יתרו למשה? (י, ל) לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך
2. משה אומר ליתרו "נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אותך אתן לכם" מה הפירוש "נסעים אנחנו"? (רש"י י"בט) מיד, עד ג' ימים אנו נכנסין לארץ, שבמסע זה הראשון נסעו על מנת להכנס לארץ ישראל, אלא שחטאו במתאוננים, ומפני מה שתף משה עצמו עמהם, שעדיין לא נגזרה גזרה עליו וכסבור שהוא (ק) נכנס (ספרי שם):
3. מה הפירוש "כי על כן ידעת חנותנו במדבר"? (רש"י י"לא) כי נאה לך לעשות זאת, על אשר ידעת חנותנו במדבר וראית נסים וגבורות שנעשו לנו
4. את תשובת משה ליתרו "אל נא תקעב אתנו" מסבירים חז"ל שיתרו התנייד אך הבין שלא יוכל לקבל נחלה בארץ ישראל שהתחלקה לשבטים ולכן לא רצה להיכנס לארץ. משה רבינו שיכנעו בכך שהוא זכה לראות את הניסים שנעשו לעם ישראל ואף האיר את עיני ישראל בעצותיו. מה מבטיח משה ליתרו? (י, לב) שעם ישראל יטיב איתו

נסיעת ארון הברית (י, לג"ו)

1. התורה חוזרת לספר על המסע הראשון מהר סיני. את המסע הוביל ארון הברית. מה "חיפש" הארון? (י, לג) מקום נוח לעצירה
2. כתוב בפס' "וארון ברית ה' נסע לפניו דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה" באיזה ארון מדובר ומה הפירוש "נסע לפניו... לתור להם מנוחה"? (רש"י י"לג) זה הארון היוצא עמהם (ד) למלחמה ובו שבירי לוחות מנוחים, ומקדים לפניו דרך שלשת ימים לתקן להם מקום חנייה (ספרי פ'ג):
3. כתוב בפס' "ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים" מה הפירוש "דרך שלשת ימים" למה לא נאמר "ויסעו מהר ה' שלשה ימים"? (רש"י י"לג) מהלך שלשת ימים הלכו ביום אחד, (ג) שהיה הקב"ה חפץ להכניסם לארץ מיד:
4. כתוב בפס' "וענן ה' עליהם יומם בנסעם מן המחנה" כמה עננים היו במסעי בני ישראל, ומה היה תפקיד הענן שהיה לפניו? (רש"י י"לד) שבעה עננים כתובים במסעיהם, ארבע מארבע רוחות ואחד למעלה ואחד למטה, ואחד לפניו (ה) מנמך את הגבוה ומגביה את הנמוך והורג נחשים ועקרבים
5. המילה "בנסעם" נכתבה פעמיים בתנ"ך, היכן ומה לומדים מכך? (בעל הטורים י"לד) ב' במס' בנסעם מן המחנה בנסעם מקדם מה להלן מרדו אף כאן נמי מרדו
6. מה היה אומר משה רבינו כשהיו מתחילים את המסעות בנסיעת הארון? השלימו: "ה' יִפְצוּ _____ ויָנְסוּ _____"
7. מה הפירוש "קומה ה'?" (רש"י י"לה) לפי שהיה מקדים לפניו מהלך שלשת ימים, היה משה אומר עמוד והמתן לנו ואל תתרחק יותר
8. כתוב בפס' "וינסו משנאיך" מיהם ה"משנאים" המוזכרים בפס', ולמה נכתב "משנאיך" כלומר שונאי ה'? (רש"י י"לה) משנאיך. אלו הרודפים: משנאיך. אלו שונאי ישראל, שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם
9. מה היה אומר משה רבינו כשהיו מגיעים לנקודת עצירה "ובגנחה יאמר"? השלימו: "ה' _____ יִשְׁרָאֵל" (י, לו)
10. כתוב בפס' "שובה ה' רבבות אלפי ישראל" מה לומדים מכאן? (רש"י י"לו) מגיד שאין השכינה שורה בישראל פחותים משתי אלפים (ח) ושתי רבבות

